

Quickscan Flora- en faunawet Planetenweg te IJmuiden, gemeente Velsen

19 december 2012, Hippolytushoef
Concept

Opdrachtgever:
Gemeente Velsen
Dudokplein 1
1971 EN IJmuiden
Postbus 465
1970 AL IJmuiden
Tel: 0255-567200
Fax: 0255-567760
www.velsen.nl

Opdrachtnemer:
Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef
Tel: 0227-595576
Mob: 06-24818383
e-mail: aandachtnatuur@kpnmail.nl
www.aandachtnatuur.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Aanleiding en doel.....	blz. 2
1.2 De Flora- en faunawet.....	blz. 3
1.3 De Natuurbeschermingswet.....	blz. 4
2. Huidige situatie en methode.....	blz. 5
2.1 Onderzoekslocatie.....	blz. 5
2.2 Methode.....	blz. 5
3. Resultaten.....	blz. 6
3.1 Flora.....	blz. 6
3.2 Vogels.....	blz. 6
3.3 Zoogdieren.....	blz. 7
3.4 Overige beschermde soorten.....	blz. 7
4. Conclusies en advies.....	blz. 8
4.1 Flora.....	blz. 8
4.2 Vogels.....	blz. 8
4.3 Zoogdieren.....	blz. 9
4.4 Overige beschermde soorten.....	blz. 9
Literatuurlijst.....	blz. 10

Bijlage 1: Flora- en faunawet

1. Inleiding

In opdracht van de gemeente Velsen heeft een quickscan Flora- en faunawet plaatsgevonden aan Sporthal Zeewijk en het aangrenzend terrein langs de Planetenweg in IJmuiden (figuur 1). Het veldonderzoek heeft op 10 december 2012 plaatsgevonden. De bevindingen van dit veldonderzoek aangevuld met literatuurgegevens worden hieronder verder besproken.

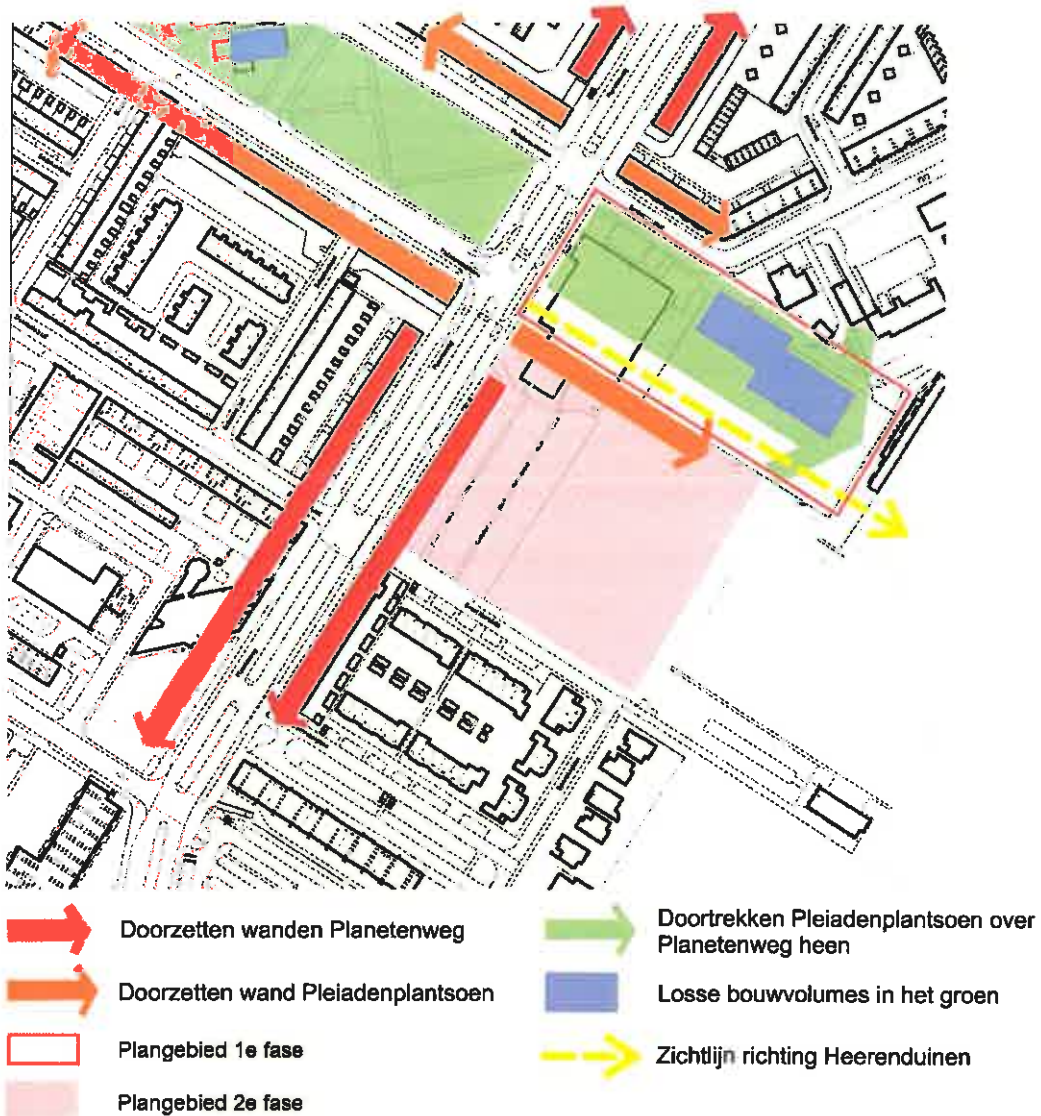
1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Velsen is voornemens om het plangebied van en rondom Sporthal Zeewijk opnieuw in te richten. Hiervoor zal de huidige sporthal worden afgebroken. Op de locatie van de sporthal en de achtergelegen gravelveld, zal de groenstructuur van het Pleiadenplantsoen worden doorgetrokken. Binnen de te realiseren groenstrook worden verder mogelijkheden geboden om een school, peuterspeelzaal en een nieuwe sporthal te realiseren. Het naastgelegen parkeerterrein en sportveld zal in een later stadium worden ontwikkeld. Op deze locatie is woningbouw voorzien.

Op 13 november 2012 is een veldbezoek gebracht aan het terrein. Dit veldonderzoek is bedoeld om inzicht te krijgen in het voorkomen of mogelijk voorkomen van binnen de Flora- en faunawet beschermde planten- en diersoorten. Het veldbezoek heeft overdag plaatsgevonden, waarbij een goed beeld is verkregen van het terrein en welke beschermde soorten daarin voor (kunnen) komen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied te IJmuiden

Figuur 2. Plangebied fase 1 en 2 aan de Planetenweg te IJmuiden

1.2 De Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Tabel 1 tot en met 3-soorten

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.
3. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Ze worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

1.3 De Natuurbeschermingswet

Het plangebied is niet gelegen in of direct aan de rand van een Natura 2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Kennemerland-Zuid. De afstand tussen het projectgebied en de rand van dit Natura 2000 gebied is echter kleiner dan 500 meter.

Verwacht wordt dat de voorgenomen werkzaamheden en herinrichting van het plangebied aan de Planetenweg geen direct negatief effect zal hebben op het hiervoor genoemde Natura 2000 gebied. Het plangebied bevat geen elementen die de specifieke waarden van het natura 2000 gebied versterken en heeft dan ook geen functie voor de daarin aanwezige kwalificerende soorten of habitattypen.

Gezien de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000 gebied en de openheid van het tussengelegen gebied (sportvelden) is het wel noodzakelijk om met de waarden van het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid rekening te houden. Hierbij dient voornamelijk rekening te worden gehouden met mogelijke effecten van (kunstmatige) verlichting en geluid. Mogelijk verstoring door geluid zal in veel gevallen opgaan in het reeds aanwezige stedelijk geluid van de omgeving van het plangebied. Verder is het mogelijk dat bepaalde werkzaamheden van invloed kunnen zijn op de grondwaterstand, wat kan doorwerken tot in het natura 2000 gebied. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderbemaling ten behoeve van de aanleg van ondergrondse ruimtes, zoals een parkeergarage.

Indien genoemde verstoringfactoren niet aan de orde zijn of worden vermeden, is een toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet niet aan de orde. Mocht er wel sprake zijn van mogelijke negatieve effecten op het natura 2000 gebied, zal een nadere toetsing wel noodzakelijk zijn.

2. Huidige situatie en methode

2.1 Onderzoekslocatie

Het plangebied is gelegen in zeewijk, ten zuiden van het centrum van IJmuiden, en bestaat uit de Sporthal Zeewijk, de naastgelegen parkeerplaats, een sportveld en een gravelveld.

De Sporthal bestaat uit een vrij hoog gebouw voorzien van deels een plat dak en deels een licht hellend dak voorzien van bitumen of een golfplaten dakbekleding. De gevel van de sporthal is grotendeels voorzien van golfplaten, alleen het onderste deel van het gebouw (ca. 2 meter) bestaat uit een gemetselde muur. Rondom de sporthal zijn enkele plantsoenen en bosschages aanwezig. Aan de achterzijde van de sporthal bevindt zich een smalle groenstrook met daarachter een in onbruik geraakt gravelveld. Ten zuiden van de sporthal ligt de parkeerplaats en het sportveld. De parkeerplaats is deels voorzien van een klinkerbestrating en deels geasfalteerd. Tussen de parkeerstroken zijn smalle grasstroken aanwezig en een bomenrij. Tussen de parkeerplaats en het sportveld is een smalle groenstrook aanwezig met bomen en struiken.

Figuur 3. Foto's plangebied

2.2 Methode

Op 10 december 2012 heeft overdag een onderzoek plaatsgevonden aan het hierboven beschreven gebied. Het onderzoek heeft zich met name gericht op het voorkomen of mogelijk voorkomen van binnen de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten op of rondom het onderzoeksgebied.

3. Resultaten

Tijdens het veldonderzoek zijn met uitzondering van een aantal vogelsoorten geen beschermde soorten aangetroffen. Hieronder worden per soortgroep de bevindingen van het onderzoek verder omschreven en aangegeven welke beschermde soorten eventueel te verwachten zijn binnen de projectlocatie.

3.1 Flora

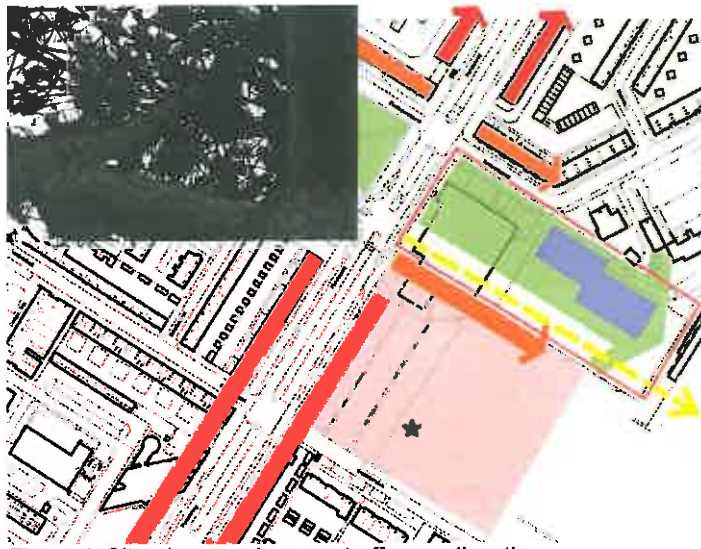
Binnen het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen dan wel te verwachten. Rondom de sporthal zijn veelal plantsoenen aanwezig en de parkeerplaats is veelal voorzien van een opgaande begroeiing, welke geen potentieel geschikte groeiplaats vormen voor beschermde plantensoorten. Het sportveld is een intensief beheerd grasveld welke eveneens geen geschikte groeiplaats vormt voor beschermde plantensoorten. Het gravelveld is al enige tijd niet onderhouden en is begroeid geraakt met mossen, grassen en een aantal ruigte kruiden zoals paardenbloem, melganzevoet, teunisbloem en bezemkruid.

Binnen het plangebied zijn geen vegetatietypen waargenomen waarbij verwacht wordt dat zwaardere beschermde soorten (tabel 2) zoals orchideeën voorkomen. Mogelijk dat op een enkele locatie een algemeen voorkomende beschermde soort zoals gewone vogelmelk kan worden verwacht.

3.2 Vogels

Met betrekking tot vogels zijn in en rondom het plangebied een aantal algemeen voorkomende soorten zoals kauw, koolmees, putter, merel, zanglijster, zwarte kraai, houtduif en roodborst waargenomen.

Van genoemde soorten kan er vanuit worden gegaan dat deze als broedvogel voor kunnen komen in, of in de directe omgeving van het plangebied. Met uitzondering van één nestplaats in een grove den (figuur 4), zijn er

Figuur 4. Situering van de aangetroffen nestlocatie

geen aanwijzingen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaar rond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Mogelijk betreft het hier een nest van zwarte kraai, maar kan echter ook afkomstig zijn of gebruikt worden door een sperwer of boomvalk. Het gebruik van de nestlocatie door ransuil kan worden uitgesloten aangezien er geen braakballen van deze soort zijn aangetroffen onder de nestboom. Verder blijkt

aan de hand van de huidige verspreidingsgegevens (Scharring e.a., 2010) dat er geen nestlocaties van boomvalk bekend zijn uit de omgeving van IJmuiden. Sperwer is veelvuldig in het gebied aanwezig, bekende nestlocaties zijn echter te herleiden naar nabijgelegen binnenduinrand.

De aanwezige sporthal vormt verder geen (potentieel) geschikte broedlocatie voor broedvogels met een jaarrond beschermde status zoals huismus en/of gierzwaluw. Vogelsoorten met een jaar rond beschermde vaste rust- en verblijfplaats worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied.

3.3 Zoogdieren

Binnen het plangebied zijn met uitzondering van sporen van mol (molshopen) geen zoogdieren of sporen daarvan waargenomen. Verwacht wordt dat het plangebied het leefgebied vormt voor een aantal algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zoals huisspitsmuis, veldmuis, bosmuis en/of egel. Verder kan worden verwacht dat het plangebied wordt gebruikt door strikt beschermde vleermuizen.

Potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn niet aanwezig binnen het plangebied, vanwege het ontbreken van geschikte boomholtes en potentieel geschikte bebouwing. Aangezien de sporthal grotendeel geen toegankelijke spouwmuur bevat en bekleed is met enkelwandige stalen golfplaten wordt niet verwacht dat vleermuizen het gebouw gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Ook het type dakbedekking maakt het niet mogelijk dat vleermuizen onder het dakbeschot een verblijfplaats hebben.

Figuur 5. Sporthal ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen

3.4 Overige beschermde soorten

Andere beschermde soorten dan hierboven genoemd zijn niet aangetroffen op de projectlocatie. Aangezien waterelementen ontbreken in de directe omgeving van het plangebied wordt niet verwacht dat het plangebied een (belangrijke) functie zal hebben voor amfibieën en vissen. Wel is het voorkomen van de strikt beschermde rugstreeppad en zandhagedis bekend uit dit deel van Noord-Holland. Rugstreeppad en zandhagedis worden, gezien de aanwezige habitattypen, niet verwacht binnen het plangebied.

Overige beschermde soorten (dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelde) worden op grond van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren eveneens niet verwacht.

4. Conclusies en advies

Hieronder worden de conclusies ten aanzien van de beschermde soorten uit het Flora- en faunaonderzoek verder beschreven. Per soortgroep wordt hier verder besproken of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

4.1 Flora

Met betrekking tot de aanwezige flora zijn geen (strikt) beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het plangebied. Gezien de aanwezige begroeiing en terreintypen wordt niet verwacht dat (strikt) beschermde plantensoorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

Een ontheffingsaanvraag of nader onderzoek naar beschermde plantensoorten in het kader van de Flora- en faunawet is dan ook niet aan de orde.

4.2 Vogels

Op en langs het plangebied zijn een aantal algemene broedvogels aangetroffen en te verwachten. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden. Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw worden gezien als een jaar rond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk. Aan of direct rondom het plangebied zijn geen vogelsoorten met een jaar rond beschermde vaste rust- en verblijfplaats waargenomen. Echter is binnen het plangebied een nestlocatie aangetroffen die gebruikt kan zijn/worden door een vogelsoort met een jaarrond beschermde status, zoals sperwer. Nader onderzoek in het broedseizoen zal moeten uitwijzen door welke soort de aangetroffen nestlocatie wordt gebruikt en of er sprake is van een jaarrond beschermde nestlocatie.

Het nest bevindt zich echter tussen de parkeerplaats en het sportveld en wordt in de eerste fase van de planontwikkeling nog niet meegenomen. Met de voorgenomen sloop van de sporthal en herinrichting van het gravelveld wordt niet verwacht dat nesten of een belangrijk onderdeel van het leefgebied van vogelsoorten met een jaar rond beschermde vaste rust- en verblijfplaats worden verstoord. Het voorgesteld nader onderzoek naar het gebruik van de aangetroffen nestlocatie heeft dan voornamelijk betrekking op de 2^e fase van de planontwikkeling.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

4.3 Zoogdieren

Met uitzondering van vleermuizen worden uitsluitend algemeen voorkomende beschermde soorten verwacht binnen de planlocatie. Het plangebied zal vermoedelijk in beperkte mate als foerageergebied of vliegroute fungeren, aangezien de aanwezige groenstructuren niet leiden naar geschikte foerageergebieden. Verder zijn in de directe omgeving betere alternatieven aanwezig in de vorm van groenstructuren die leiden naar het nabij gelegen duingebied Kennemerland-Zuid. Verder zijn in en om het plangebied voor vleermuizen een aantal storende elementen aanwezig, zoals sportvelden met lichtmasten en een druk verlicht kruispunt ter hoogte van de sporthal.

Met de sloop van de sporthal wordt er vervolgens meer ruimte gecreëerd voor een noordoost-zuidwest georiënteerde groenstructuur, welke in potentie meer mogelijkheden biedt als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen dan in de huidige situatie.

Verder zijn binnen het plangebied geen potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen of een eventuele ontheffingsaanvraag is in het kader van de herinrichting dan ook niet aan de orde.

4.4 Overige beschermde soorten

Verder wordt niet verwacht dat andere strikt beschermde soorten voor zullen komen binnen de projectlocatie, nader onderzoek naar het voorkomen van andere soorten is dan ook niet noodzakelijk. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies. Mogelijk kunnen gedurende het planproces of de werkzaamheden zich nieuwe soorten gaan vestigen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat gedurende de planvorming of uitvoering zich rugstreepad gaat vestigen. Om te voorkomen dat beschermde soorten, zoals rugstreepad, zich op locatie gaan vestigen kan het terrein uit voorzorg worden voorzien van een amfibieraster. Een amfibieraster bestaat uit een fijnmazig of (bij voorkeur) glad scherm dat rondom de projectlocatie wordt geplaatst.

Literatuurlijst

- Limpens H., Mostert K., Bongers W., 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen onderzoek naar verspreiding en ecologie*, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht
- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, KNNV, Utrecht
- Scharringa C.J.G., Ruitenbeek W., en Zomerdijk P., 2010, *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*, Springeruit Drukwerk.
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, *Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, *Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet.*
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*
- Koninklijke Vermande (1999-2009) Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5, SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 26 augustus 2009, corr.046, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, Den Haag.
- www.ravon.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.minInv.nl

Bureau Aandacht Natuur

Bijlage 1. Flora- en faunawet

Bureau Aandacht Natuur

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Bureau Aandacht Natuur

- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze

Bureau Aandacht Natuur

vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets, waarbij wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden en van de betrokken soort(en) af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor de soorten die zijn genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn wordt geen ontheffing verleend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de soorten van bijlage 1 geldt dat bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting voor verstoring altijd een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De nesten van 'categorie 5-soorten' zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat verstoring van broedende exemplaren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.